

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 14 czerwca 2017 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie II Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Urszula Persak

Protokolant: Ewelina Gralik

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2017 r. w Szczecinie na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko J. M.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego J. M. na rzecz powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 50.192,16 zł (pięćdziesięciu tysięcy stu dziewięćdziesięciu dwóch złotych i szesnastu groszy) wraz z odsetkami umownymi liczonymi w stosunku rocznym w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 1 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 r. w wysokości nie przekraczającej odsetek maksymalnych,

II. zasądza od pozwanego J. M. na rzecz powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 6.127 zł (sześciu tysięcy stu dwudziestu siedmiu złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł (trzech tysięcy sześciuset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

III. przyznaje adw. K. U. od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie wynagrodzenie w kwocie 4.428 zł (czterech tysięcy czterystu dwudziestu ośmiu złotych) za pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu.

Sygn. akt II C 274/15

UZASADNIENIE

W dniu 1 sierpnia 2014 roku powód Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od J. M. kwoty 50.192,16 złotych wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Jednocześnie powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż w dniu 7 maja 2013 roku zawarł z pozwanym umowę pożyczki gotówkowej. Umowa została zmieniona aneksem z dnia 27 listopada 2013 roku. Z uwagi na brak spłaty pożyczki, powód wypowiedział przedmiotową umowę i wezwał pozwanego do spłaty całego zadłużenia. Pozwany nie spłacił należności. W tych okolicznościach powód sporządził wyciąg z ksiąg banku z dnia 1 sierpnia 2014 roku.

W dniu 23 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum Wydział II Cywilny wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, zgodnie z żądaniem powoda.

W dniu 13 lutego 2015 roku J. M. zaskarżył ww. nakaz zapłaty i wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany wskazał, iż z uwagi na brak zdolności kredytowej, tj. problemy ze zdrowiem psychicznym i niską rentę, nie byłby w stanie wziąć pożyczki w żadnym banku. Podkreślił, iż nie posiada również żadnego majątku, który mógłby stanowić zabezpieczenie ewentualnej pożyczki. Pozwany podniósł, iż podpis złożony na przedłożonej przez powoda umowie

pożyczki przypomina jego podpis, jednak nie przypomina sobie, aby go składał, ani też, aby wziął jakikolwiek kredyt w przedmiotowym banku.

Pismem z dnia 23 marca 2015 roku powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie. Wskazał, iż oprócz umowy pożyczki pozwany podpisał również kilkadziesiąt innych dokumentów, w tym wielokrotnie składane przez niego wnioski o restrukturyzację pożyczki. Dodatkowo, przy zaciąganiu umowy pożyczki pozwany złożył zaświadczenie o zatrudnieniu i osiąganych zarobkach. Na tej podstawie powód udzielił pozwanemu pożyczki. Powód wskazał również, iż niezdolność pozwanego do pracy została orzeczona w grudniu 2013 roku, a zatem już po zawarciu umowy pożyczki. W ocenie powoda pozwany próbuje wykorzystać swój obecny stan zdrowia w celu uniknięcia spłaty przedmiotowej pożyczki. Tymczasem choroba, na którą cierpi nie uniemożliwiła mu świadomego powzięcia decyzji.

Na wniosek pozwanego, postanowieniem z dnia 18 maja 2015 roku Sąd przyznał mu pełnomocnika w urzędzie.

W piśmie procesowym z dnia 9 listopada 2015 roku pełnomocnik pozwanego podtrzymał dotychczasowe stanowisko pozwanego w sprawie. Pełnomocnik pozwanego podkreślił, iż pozwany w momencie zawarcia umowy pożyczki, z uwagi na chorobę psychiczną, znajdował się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji. Dodatkowo pełnomocnik pozwanego zakwestionował roszczenie powoda w zakresie odsetek i wniósł o ewentualne rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty z uwagi na trudną sytuację osobistą i majątkową pozwanego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 7 maja 2013 roku powód Bank (...) S.A. z siedzibą w W. zawarł z J. M. umowę pożyczki nr (...), na podstawie której udzielił pozwanemu pożyczki gotówkowej w kwocie 56.120 złotych z terminem spłaty do dnia 30 maja 2016 roku.

We wniosku o pożyczkę z dnia 26 kwietnia 2013 roku pozwany oświadczył, że nie posiada żadnych zobowiązań finansowych oraz iż jego dochód z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi 5.501 złotych brutto. Fakt zatrudnienia pozwanego oraz osiąganie dochodów z wynagrodzenia za pracę został potwierdzony przedłożonym przez pozwanego zaświadczeniem o zatrudnieniu wydanym przez pracodawcę - jego syna A. M.. Fakt otrzymywania wynagrodzenia został potwierdzony przez pozwanego przedłożonymi wydrukami (...) sporządzonymi przez pracodawcę dotyczącymi okresu od stycznia 2013 roku do marca 2013 roku. Pozwany przedłożył także akt notarialny - umowę o wyłączenie wspólności ustawowej małżeńskiej z dnia 12 maja 2004 roku oraz oświadczył w dniu 7 maja 2013 roku, że rozdzielnosc majątkowa z małżonką nadal istnieje.

Przedmiotowe dane umożliwiły udzielenie pozwanemu pożyczki w zawnioskowanej przez niego wysokości.

Zgodnie z § 3 umowy oraz deklaracją zgody na objęcie ochroną ubezpieczeniową, z kwoty udzielonej pożyczki potrącono, składkę ubezpieczeniową z tytułu ubezpieczenia na życie w kwocie 6.120 złotych. Prowizja za udzielenie pożyczki wyniosła 0 złotych. Pozostała kwota pożyczki w wysokości 50.000 złotych była przeznaczona na cele konsumpcyjne i została przekazana na rachunek bankowy pozwanego.

Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt. 4 umowy, spłaty rat winny być dokonywane co miesiąc w 30. dniu każdego miesiąca. Spłata pożyczki polegała na dokonywaniu przez pozwanego spłaty rat kapitałowo - odsetkowych, obejmujących za dany okres należne odsetki oraz kapitał. Na dzień zawarcia umowy wysokość miesięcznej raty pożyczki wynosiła 1.963,77 złotych - § 6 ust. 1 pkt 2 umowy.

Zgodnie z § 14 ust. 2 umowy pożyczki przewidziano odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych przewidzianych kodeksem cywilnym, które na dzień zawarcia umowy pożyczki wynosiły czterokrotnosc stopy kredytu lombardowego NBP.

Zgodnie z § 15 pkt 4 umowy pożyczki w przypadku wystąpienia zadłużenia przeterminowanego w pierwszej kolejności z dokonywanych wpłat pokrywane są odsetki od zadłużenia przeterminowanego, dopiero później kapitał.

Dowód:

- umowa pożyczki z dnia 7 maja 2013 roku, k. 5-8;
- wniosek pozwanego o udzielenie pożyczki z dnia 26 kwietnia 2013 roku, k. 73-78 verte;
- zaświadczenie o zatrudnieniu z dnia 22 kwietnia 2013 roku, k. 79;
- wydruki (...), k. 80-82 verte;
- akt notarialny z dnia 12 maja 2004 roku, k. 83-83 verte;
- oświadczenie pozwanego z dnia 7 maja 2013 roku, k. 84;
- formularz informacyjny dotyczący kredytu, k. 85-88;
- oświadczenie pozwanego o poddaniu się egzekucji, k. 89;
- informacja o ryzyku stosowania zmiennej stopy procentowej, k. 90;
- raport (...) dane osobowe, k. 91;
- deklaracja zgody na objęcie ochroną ubezpieczeniową z tytułu ubezpieczenia na życie, k. 92-92 verte;
- potwierdzenie założenia rachunku bankowego, k. 93;
- potwierdzenie przelewu kwoty 50.000 złotych na rachunek bankowy, k. 94;
- pierwsza strona wydruku operacji z rachunku bankowego pozwanego, k. 95;
- oferta wstępna - prognozowany harmonogram spłat z dnia 7 maja 2013 roku, k. 96-96 verte;
- szczególne warunki ubezpieczenia, k. 210-217;

Pod wszystkimi ww. dokumentami pozwany J. M. złożył swój własnoręczny podpis.

Bezsporne

W dniu 30 czerwca 2013 roku pozwany tytułem spłaty przedmiotowej pożyczki wpłacił ratę w wysokości 1.955,52 złotych, z czego 1.225,86 złotych powód zaliczył na odsetki umowne, a kwotę 729,66 złotych na kapitał.

W dniu 30 lipca 2013 roku wpłacił ratę w wysokości 1.948,81 złotych, z czego 667,36 złotych powód zaliczył na odsetki umowne, a kwotę 1.281,45 złotych na kapitał.

W dniu 30 sierpnia 2013 roku wpłacił ratę w wysokości 1.943,58 złotych, z czego 642,84 złotych powód zaliczył na odsetki umowne, a kwotę 1.300,74 złotych na kapitał.

W dniu 30 września 2013 roku pozwany wpłacił ratę w wysokości 1.943,58 złotych, z czego 627,10 złotych powód zaliczył na odsetki umowne, a kwotę 1.316,48 złotych na kapitał.

W dniu 30 października 2013 roku pozwany wpłacił tytułem raty kwotę 157,09 złotych, z czego całość powód zaliczył na odsetki umowne.

W dniu 31 października 2013 roku wpłacił kwotę 1.787,08 złotych, z czego 454,37 złotych powód zaliczył na odsetki umowne, kwotę 1.332,12 złotych na kapitał i kwotę 0,59 złotych na odsetki od zadłużenia przedterminowego.

W dniu 30 listopada 2013 roku pozwany wpłacił kwotę 212,92 złotych, z czego całość powód zaliczył na odsetki umowne.

W dniu 9 grudnia 2013 roku pozwany dokonał wpłaty w wysokości 1.036,91 złotych, z czego 382,73 złotych powód zaliczył na odsetki umowne, kwotę 651,58 złotych na kapitał, a kwotę 2,60 złotych na odsetki od zadłużenia przeterminowanego.

W dniu 30 grudnia 2013 roku pozwany wpłacił kwotę 37,10 złotych, którą w całości zaliczył na odsetki umowne.

Dowód:

- wydruk z rachunku bankowego pozwanego, k. 97-97 verte;

W dniu 22 listopada 2013 roku pozwany złożył do powoda wniosek o restrukturyzację, w którym wnosił o wydłużenie terminu spłaty pożyczki o 24 miesiące, z uwagi na ciężką sytuację rodzinną.

Powód przychylił się do wniosku pozwanego i w dniu 27 listopada 2013 roku zawarty został aneks nr (...) do umowy pożyczki, w którym wydłużono termin jej spłaty do dnia 30 maja 2018 roku. W wyniku porozumienia, wysokość raty pożyczki została obniżona.

Na dzień zawarcia aneksu do umowy wysokość raty uległa zmianie i wyniosła 1.247,23 złotych.

Dowód:

- wniosek o restrukturyzację z dnia 22 listopada 2013 roku, k. 98-100 verte;

- aneks nr (...) z dnia 27 listopada 2013 roku, k. 101;

- oświadczenie pozwanego o poddaniu się egzekucji z dnia 3 grudnia 2013 roku, k. 102-102 verte;

J. M. zawierając przedmiotową umowę pożyczki i aneks nr (...) do tejże umowy nie działał w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji lub wyrażenie woli. Organiczne uszkodzenie centralnego układu nerwowego nie spowodowało u pozwanego zaburzeń świadomości przy tej czynności. Podobnie nie miało na to wpływu uzależnienie pozwanego od leku o nazwie C..

Dowody:

- opinia biegłej E. K., k. 258-163;

- uzupełniająca opinia biegłej E. K., k. 287;

Mimo uwzględnienia wniosku o restrukturyzację, pozwany przestał spłacać raty pożyczki.

W dniu 8 stycznia 2014 roku J. M. złożył kolejny wniosek o restrukturyzację, w którym powoływał się na niemożność wykonywania pracy zawodowej i pobieranie renty czasowej i wnosił o zawieszenie spłaty pożyczki na okres 6 miesięcy i spłatę po tym okresie raty pożyczki w kwocie 400 złotych. Do wniosku pozwany przedłożył odpis orzeczenia lekarza orzecznika ZUS z dnia 13 grudnia 2013 roku, w którym orzeczono częściową niezdolność pozwanego do pracy do dnia 31 grudnia 2015 roku. J. M. od wielu lat leczył się bowiem psychiatrycznie z uwagi na zaburzenia depresyjne i lękowe.

Powód nie wyraził zgody na zaproponowane przez pozwanego warunki spłaty, natomiast zaproponował pozwanemu zmianę warunków polegających na dokonywaniu spłat w racie minimalnej 1.000 złotych miesięcznie, poczynając od lutego 2014 roku.

W odpowiedzi na ww. pismo, w dniu 11 lutego 2014 roku wpłynęło do powoda kolejne pismo z dnia 7 lutego 2014 roku, którym pozwany podtrzymywał swoje pierwotne stanowisko i wniósł o przychylenie się do jego wniosku o restrukturyzację kredytu.

W odpowiedzi, powód wysłał w dniu 20 lutego 2014 roku do pozwanego pismo, informując go, iż nie zmieni decyzji w sprawie. Powód ponownie poinformował pozwanego, iż minimalna spłata musi wynosić po 1.000 złotych miesięcznie.

Dowód:

- zaświadczenie o stanie zdrowia, k. 54;
- wniosek o restrukturyzację z dnia 8 stycznia 2014 roku, k. 103-105 verte;
- orzeczenie ZUS z dnia 13 grudnia 2013 roku, k. 106;
- pismo powoda z dnia 24 stycznia 2014 roku, k. 107;
- pismo pozwanego z dnia 7 lutego 2014 roku, k. 108;
- pismo powoda z dnia 20 lutego 2014 roku, k. 109;

Pismem z dnia 27 lutego 2014 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty należności w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy. Wezwanie zostało odebrane przez pozwanego w dniu 6 marca 2014 roku.

Pozwany w określonym terminie nie spłacił ww. należności.

W tej sytuacji powód, na podstawie § 19 ust. 1 pkt. 2 umowy pożyczki, pismem z dnia 3 kwietnia 2014 roku dokonał wypowiedzenia pozwanemu umowy pożyczki z 30 dniowym okresem wypowiedzenia. Pozwany odebrał wypowiedzenie umowy pożyczki w dniu 10 kwietnia 2014 roku.

Dowód:

- wypowiedzenie umowy z dnia 3 kwietnia 2014 roku wraz z potwierdzeniem odbioru, k. 110-111 verte;
- wezwanie do zapłaty z dnia 27 lutego 2014 roku wraz z potwierdzeniem odbioru, k. 112-113 verte;

W dniu 10 czerwca 2014 roku powód dokonał zmniejszenia stanu zadłużenia pozwanego o nierozliczoną część składki z tytułu ubezpieczenia pozwanego na życie, poprzez zaliczenie na poczet kapitału pożyczki kwoty 4.101,62 złotych. W wyniku powyższego działania kapitał pożyczki uległ zmniejszeniu z kwoty 49.507,97 złotych do kwoty 45.406,35 złotych.

Dowód:

- wyciąg z wydruku historii rozliczenia pożyczki, k. 114;

Pismem z dnia 14 lipca 2014 roku powód dwukrotnie wezwał pozwanego do spłaty zadłużenia. Mimo skutecznego doręczenia wezwań w dniach 21 i 22 lipca 2014 roku, pozwany nie uregulował zaległości wobec powoda.

Pismem z dnia 24 lipca 2014 roku, otrzymanym przez powoda w dniu 25 lipca 2014 roku, pozwany w odpowiedzi na wezwanie do zapłaty podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko. Wskazał, iż z uwagi na chorobę nie jest w stanie spłacić zadłużenia, przez co wniósł o umorzenie pożyczki.

W odpowiedzi na ww. pismo powód poinformował pozwanego, iż jego prośba została rozpatrzona negatywnie.

Dowód:

- wezwanie do zapłaty z dnia 14 lipca 2014 roku z potwierdzeniem odbioru, k. 9-10 verte;
- wezwanie do zapłaty z dnia 14 lipca 2014 roku z potwierdzeniem odbioru, k. 11—12 verte;
- pismo pozwanego z dnia 24 lipca 2014 roku, k. 115-116 verte;
- pismo powoda z dnia 29 lipca 2014 roku z potwierdzeniem odbioru, k. 117-118 verte;

W dniu 1 sierpnia 2014 roku Bank (...) S.A. z siedzibą w W. sporządził wyciąg z ksiąg banku, w którym stwierdził, iż z tytułu ww. umowy pożyczki zobowiązanie pozwanego wynosi kwotę 50.192,16 złotych, na którą składa się kapitał – 45.406,35 złotych oraz odsetki naliczone do dnia 31 lipca 2014 roku łącznie – 4.785,81 złotych.

Dowód:

- wyciąg z ksiąg banku, k. 13.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne i zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowiły postanowienia umowy pożyczki pieniężnej z dnia 7 maja 2013 roku, zmienionej aneksem z dnia 27 listopada 2013 roku. Niezależnie od postanowień umowy pożyczki podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowią również przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 715) oraz przepisy kodeksu cywilnego.

Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 i 2 ustawy o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Natomiast zgodnie z treścią art. 720 § 1 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Podstawowym obowiązkiem pożyczkodawcy jest wydanie drugiej stronie przedmiotu pożyczki, natomiast obowiązkiem pożyczkobiorcy jest zwrot przedmiotu pożyczki w umówionym terminie.

W niniejszej sprawie powód domagał się zwrotu udzielonej pożyczki wraz odsetkami. Pozwany podniósł natomiast, iż w momencie zawarcia umowy pożyczki, z uwagi na chorobę psychiczną, znajdował się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji. Pozwany wskazał, iż z uwagi na problemy ze zdrowiem psychicznym i niską rentę nie byłby w stanie wziąć kredytu w żadnym banku ze względu na brak zdolności kredytowej.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie dowodów z wymienionych wyżej dokumentów prywatnych, których autentyczność nie była w toku procesu kwestionowana przez strony i nie budziła również wątpliwości Sądu. Początkowo co prawda pozwany J. M. kwestionował podpis złożony na przedłożonej przez powoda umowie pożyczki. Podnosił, iż nie przypomina sobie, aby go składał, ani nie przypomina sobie, aby wziął jakikolwiek kredyt w banku. Na późniejszym etapie postępowania, po dopuszczeniu przez Sąd dowodu z opinii biegłego grafologa, pozwany zmienił jednak zupełnie swoje stanowisko i potwierdził, iż podpisy pod umową, aneksem i pozostałymi dokumentami należą do niego.

Zeznania pozwanego J. M. były niespójne, nielogiczne i pozostawały w sprzeczności ze sobą. Pozwany podczas przesłuchania unikał odpowiedzi na niektóre pytania Sądu i starał się przedstawić przebieg zdarzeń i ich ocenę w sposób jak najbardziej dla siebie korzystny, jednakże znacznie odbiegający od pozostałego materiału dowodowego

zebranego w sprawie. Wszystkie powyższe okoliczności spowodowały, iż Sąd odmówił wiary zeznaniom pozwanego J. M..

Odnosnie pierwszego zarzutu pozwanego podkreślić należy, iż zgodnie z art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. Ustawodawca przyjął, iż aby czynność prawna była skuteczna, musi być podjęta świadomie i swobodnie, czyli aby składający oświadczenie woli miał rozeznanie, jaki skutek chce osiągnąć przez swoje działanie, oraz aby miał możliwość realizacji swej woli. Dwie różne sytuacje - braku świadomości lub braku swobody nie muszą występować łącznie, choć możliwe jest nałożenie się tych dwóch sytuacji. Stan braku świadomości nie musi być całkowity i zupełny, jednak częściowe wyłączenie świadomości musi być znaczne. Jeżeli występuje ograniczenie w stopniu mniejszym niż znaczny, w stopniu, który pozwala na rozeznanie, czego składający oświadczenie chce dokonać (powzięcie woli), oraz na dokonanie tego zgodnie z wolą składającego oświadczenie (wyrażenie woli), nie występuje wada oświadczenia woli w postaci braku świadomości lub swobody.

Z treści art. 82 k.c. wynika, że przyczyna wyłączenia świadomości lub swobody nie ma znaczenia, jedynie przykładowo są wyliczone takie przyczyny, jak choroba psychiczna, niedorozwój umysłowy albo inne, choćby przemijające zakłócenie czynności psychicznych. Przyczyny mają tu charakter drugorzędny, z punktu widzenia skutków prawnych są bez znaczenia, ważny jest skutek, a nie przyczyna tych zaburzeń psychicznych. Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lutego 2006 roku (sygn. IV CSK 7/05), wyłączenie świadomości lub swobody musi wynikać z przyczyny wewnętrznej, a więc ze stanu, w jakim znajduje się osoba składająca oświadczenie woli, a nie z okoliczności zewnętrznych, w jakich osoba ta się znalazła. Zaburzenie czynności psychicznych, o jakim mowa w art. 82 k.c., należy oceniać wyłącznie na moment składania przez daną osobę oświadczenia woli, natomiast nie w odniesieniu do dłuższego okresu. Sąd jednak, na zasadzie domniemania faktycznego, wnioskuje o stanie psychicznym osoby na moment składania oświadczenia woli, biorąc za podstawę wiadomości o jej stanie w dłuższym okresie.

Z opinii biegłej sądowej E. K. z zakresu psychiatrii wynika jednoznacznie, iż J. M. zawierając przedmiotową umowę pożyczki oraz aneks nr (...) do tejże umowy nie działał w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji lub wyrażenie woli. Organiczne uszkodzenie centralnego układu nerwowego nie spowodowało u niego zaburzeń świadomości przy dokonywaniu tej czynności. Podobnie nie miało na nią wpływu uzależnienie pozwanego od leku o nazwie C..

Złożona w niniejszej sprawie przez biegłą sądową opinia jest pełna, jasna i wewnętrznie spójna. Sporządzona została rzetelnie przez osobę dysponującą fachową wiedzą i doświadczeniem zawodowym, w oparciu o zgromadzoną w sprawie dokumentację medyczną powoda. Biegła sądowa wykorzystwała dostępne źródła, mogące stanowić podstawę dla sporządzenia opinii i sporządziła opinię zgodnie z tezą postanowienia dowodowego. Opinia była co prawda kwestionowana przez pełnomocnika pozwanego, jednak biegła w uzupełniającej opinii sądowej wyczerpująco ustosunkowała się do wszystkich zarzutów strony. W związku z tym, sporządzona przez biegłą opinia stanowiła podstawę do poczynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

W świetle powyższych argumentów niezasadny okazał się zatem zarzut braku świadomości pozwanego J. M. w trakcie podpisywania umowy pożyczki pieniężnej z dnia 7 maja 2013 roku, jak i zmieniającego ją aneksu z dnia 27 listopada 2013 roku. W sprawie nie zaszyły bowiem przesłanki z art. 82 k.c., a zatem nie można mówić o nieważności złożonego przez pozwanego oświadczenia woli w postaci zawarcia umowy pożyczki i aneksu.

W odniesieniu do drugiego zarzutu pozwanego w zakresie tego, iż pozwany nie byłby w stanie wziąć kredytu w żadnym banku ze względu na brak zdolności kredytowej Sąd zważył, co następuje. Pozwany J. M. we wniosku o pożyczkę z dnia 26 kwietnia 2013 roku oświadczył, że nie posiada żadnych zobowiązań finansowych oraz iż jego dochód z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi 5.501 złotych brutto. Fakt zatrudnienia pozwanego oraz osiąganie dochodów z wynagrodzenia za pracę został potwierdzony przedłożonym przez pozwanego

zaświadczeniem o zatrudnieniu wydanym przez pracodawcę - jego syna A. M.. Fakt otrzymywania wynagrodzenia został potwierdzony przez pozwanego przedłożonymi wydrukami (...) sporządzonymi przez pracodawcę dotyczącymi okresów od stycznia do marca 2013 roku. Pozwany przedłożył także akt notarialny - umowę o wyłączenie wspólności ustawowej małżeńskiej z dnia 12 maja 2004 roku oraz oświadczył w dniu 7 maja 2013 roku, że rozdzielnosc majątkowa z małżonką nadal istnieje. Przedmiotowe dane umożliwiły udzielenie pozwanemu w dniu 7 maja 2013 roku pożyczki gotówkowej w kwocie 56.120 złotych.

Wskazać jednak w tym miejscu należy, iż wobec pozwanego toczy się obecnie postępowanie przygotowawcze w Prokuraturze Rejonowej S. - P. i Zachód w S. pod sygn. 2 Ds.53.2017 w sprawie o czyn z art. 297 § 1 k.k. Prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin - P. i Zachód w S. wydał w dniu 10 marca 2017 roku postanowienie w przedmiocie przedstawienia J. M. zarzutu, iż w dniu 7 maja 2013 roku w S. przy ulicy (...), działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził Bank (...) S.A., V Oddział w S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 56.120 złotych, w ten sposób, że składając wniosek o udzielenie pożyczki złożył nieprawdziwe oświadczenie, iż od 3 lat i 10 miesięcy jest zatrudniony w firmie (...), a jego dochód uzyskany z tytułu umowy o pracę wynosi 5.501 złotych brutto oraz przedłożył sfałszowane przez nieustaloną osobę zaświadczenie o zatrudnieniu, na którym podrobiono podpis osoby wystawiającej, która faktycznie i tak nie była uprawniona do wystawiania zaświadczeń o zatrudnieniu w imieniu firmy, a nadto przedłożył trzy sfałszowane przez nieustaloną osobę raporty miesięczne (...) dla osoby ubezpieczonej, za okres styczeń, luty i marzec 2013 roku, w których wykazano jako podstawę wymiaru składek kwotę 5.501,51 złotych, podczas gdy faktycznie w 2013 roku zatrudniony był w firmie (...) tylko w okresie od dnia 29 marca 2013 roku do dnia 27 maja 2013 roku, z miesięcznym wynagrodzeniem 400 złotych, a następnie w oparciu o przedmiotowe dokumenty zawarł z Bankiem umowę numer (...), na podstawie której udzielono mu pożyczki w kwocie 56.120 złotych, a której z uwagi na faktycznie osiągnięty dochód, nie miał możliwości spłacić, czym działał na szkodę Banku (...) S.A., V Oddział w S., to jest o czyn z artykułu 286 §1 k.k. w zbiegu z artykułem 297 §1 k.k. w związku z artykułem 11 §2 k.k. W dniu 31 maja 2017 roku dokonano przesłuchania J. M.. Obecnie postępowanie to pozostaje w toku, gdyż oczekuje na sporządzenie opinii sądu psychiatrycznej przez biegłego sądowego dotyczącej poczytalności J. M. w chwili popełnienia czynu.

W tym miejscu wskazać należy, iż wniosek pozwanego o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu zakończenia postępowania karnego nie mógł zostać uwzględniony. Ostatecznie bowiem postępowanie przygotowawcze jest jeszcze w toku, nie mówiąc już o postępowaniu sądowym. Postępowanie przygotowawcze przedłuża się z uwagi na konieczność wydania opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii w sprawie. Na obecnym etapie postępowania nie było podstaw do zawieszania niniejszego postępowania, gdyż postępowanie przygotowawcze nie zostało jeszcze zakończone, a akt oskarżenia nie został skierowany do sądu. Zgodnie bowiem z art. 11 k.p.c. sąd w postępowaniu cywilnym wiąże ustalenia wydane w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa. W ocenie Sądu zawieszenie postępowania spowodowałoby nieuzasadnione przedłużenie niniejszego postępowania. Przedmiotem niniejszego postępowania jest roszczenie o zapłatę, które może być rozpatrzone niezależnie od wyniku toczącego się postępowania karnego. Sprawa dotyczy bowiem zwrotu uzyskanej pożyczki gotówkowej. Dlatego też Sąd nie uwzględnił wniosku strony pozwanej w tym zakresie. Na marginesie dodać jednak należy, iż powód sam wskazał, że gdyby pozwany nie posłużył się ww. dokumentami dotyczącymi zatrudnienia oraz wysokości zarobków, prawdopodobnie nie uzyskał by pożyczki w takiej wysokości. Pozwany jednak na podstawie ww. dokumentów uzyskał w powodowym banku pożyczkę, której nie zdołał spłacić.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego zebranego w sprawie Sąd uznał natomiast, iż powód wykazał swoje roszczenie tak co do zasady, jak i wysokości. Powód udowodnił ważne zawarcie z pozwanym umowy pożyczki 7 maja 2013 roku, zmienionej aneksem nr (...). Przedłożone przez powoda wyliczenia w zakresie odsetek i kapitału, zawarte w piśmie procesowym z dnia 23 marca 2015 roku (k. 63-69) są prawidłowe i znajdują pokrycie w dokumentach złożonych do akt sprawy. Powód uwzględnił w nich wpłaty dokonywane przez pozwanego w okresie od czerwca 2013 roku do grudnia 2013 roku, i rozliczył te wpłaty zgodnie z umową. W zakresie rozliczenia kwoty 4.101,62 złotych z tytułu zwrotu części składki na ubezpieczenie pozwanego na życie Sąd wskazuje, iż było ono prawidłowe. Powód dokonał rozliczenia tej kwoty w dniu 11 maja 2014 roku, jednak zgodnie z warunkami ubezpieczenia ochrona ubezpieczeniowa

nie wygasła z tym dniem lecz w ostatnim dniu miesiąca, w którym ubezpieczający dokonał rozwiązania umowy pożyczki. Powód rozliczył jednak tę kwotę korzystnie dla pozwanego, z dniem 10 czerwca 2014 roku.

Dodatkowo wskazać należy, iż w ocenie Sądu złożenie przez pozwanego wniosków o restrukturyzację z dnia 8 maja 2014 roku i kolejnych, stanowi nic innego jak niewłaściwe uznanie długu. Tym bardziej, iż uprzednio pozwany dokonywał spłat pożyczki. Zdaniem Sądu pozwany uznał więc roszczenie powoda tak co do zasady, jak i wysokości. Uznanie niewłaściwe nie ma bowiem charakteru oświadczenia woli lecz oświadczenia wiedzy. W jego treści dłużnik nie zobowiązuje się do spłaty zadłużenia lecz jedynie przyznaje fakt jego istnienia. Jako uznanie niewłaściwe traktowane są w szczególności wszelkiego rodzaju prośby o rozłożenie spłaty zadłużenia na raty, o odroczenie spłaty, o umorzenie zadłużenia itp. Z ich treści nie wynika wprost zamiar zaspokojenia roszczenia lecz wyłącznie występowanie u dłużnika świadomości jego istnienia. Co więcej, skoro uznanie niewłaściwe nie ma charakteru oświadczenia woli, nie ma także możliwości jego cofnięcia lub odwołania. Sąd Najwyższy w swej judykaturze dopuszcza przyjęcie, że uznanie niewłaściwe stanowi równoczesne zrzeczenie się zarzutu przedawnienia, „jeżeli z treści lub z okoliczności, w których oświadczenie to zostało złożone, wynika, że taka właśnie była rzeczywista wola dłużnika” (por. wyrok z dnia 5 czerwca 2002 r., sygn. IV CKN 1013/00). Za tego rodzaju okoliczności można uznać np. wniosek o rozłożenie długu na raty, zawarcie umowy nowacyjnej, zawarcie ugody sądowej lub pozasądowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2004 r., sygn. V CK 620/03). Odnosząc powyższe rozważania do niniejszej sprawy Sąd uznał, iż pozwany wskutek wniosku o restrukturyzację pożyczki z dnia 8 maja 2014 roku dokonał uznania niewłaściwego długu.

Mając zatem na uwadze całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, a także nietrafione zarzuty strony pozwanej, Sąd uznał powództwo za zasadne i w punkcie I sentencji wyroku zasądził od pozwanego J. M. na rzecz powoda Banku (...) S.A. w W. kwotę 50.192,16 złotych wraz z odsetkami umownymi liczonymi w stosunku rocznym w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 1 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty, przy czym od dnia 1 stycznia 2016 roku w wysokości nie przekraczającej odsetek maksymalnych.

Rozstrzygnięcie w zakresie odsetek Sąd oparł na podstawie art. 359 § 1 i 2¹ k.p.c. Nadto, wysokość odsetek umownych wyraźnie wynika także z postanowień umowy pożyczki z dnia 7 maja 2013 roku.

Na marginesie wskazać należy, iż pozwany wniósł o ewentualne rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty.

Instytucję rozłożenia zasądzzonego świadczenia na raty określa art. 320 k.p.c., zgodnie z którym w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Jako, że rozłożenie na raty stanowi wyjątek od zasady, że sąd zasądza świadczenie stosownie do ustalonego stanu faktycznego, podkreślić należy, że zgodnie z przyjętą regułą wyjątki od zasady należy interpretować ściśle. Tym samym pozwany chcąc, aby zasądzone od niego świadczenie zostało rozłożone na raty powinien był wykazać, że zaszedł „szczególnie uzasadniony przypadek”. W orzecznictwie przyjmuje się, że „szczególnie uzasadnione przypadki” mają miejsce wówczas, gdy ze względu na stan majątkowy, rodzinny, czy też zdrowotny spełnienie świadczenia przez pozwanego niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądzzonego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego lub jego bliskich na niepowetowane szkody. Art. 320 k.p.c. zawiera szczególną zasadę wyrokowania, określaną jako "moratorium sędziego"; obok charakteru procesowego ma także cechy normy materialnoprawnej. Podstawą zastosowania przepisu jest wyłącznie uznanie sądu, że zachodzą szczególnie uzasadnione wypadki.

Powołany przepis określa szczególną regułę wyrokowania, dotyczącą przedmiotu orzekania, dając sądowi możliwość uwzględnienia także interesów pozwanego, w zakresie czasu wykonania wyroku, a interesów powoda przez uniknięcie bezskutecznej egzekucji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r., sygn. V CSK 302/13)

Brak po stronie pozwanego aktywności w ratach spłaty zobowiązania mimo złożonej deklaracji nie stwarza realnej perspektywy, że powód w sposób efektywny z tej formy spłaty będzie mógł skorzystać. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach I Wydziału Cywilnego z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. I ACa 1109/14). Należy również pamiętać, iż ochrona jaką zapewnia pozwanemu dłużnikowi art. 320 k.p.c. nie może być stawiana ponad ochronę wierzyciela w procesie cywilnym. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 18 marca 2015 r. sygn. akt I ACa 1322/14).

W realiach niniejszej sprawy Sąd uznał, iż pozwany nie wykazał, aby zaszedł szczególny przypadek uzasadniony stanem majątkowym, rodzinnym, czy też zdrowotnym. Sąd uznał, iż skoro pozwany dotychczas nie regulował prawidłowo zaległości na podstawie umowy i aneksu do umowy, to mimo obecnie deklarowanej chęci spłaty zadłużenia w ratach, nie spłacałby terminowo zasądzonego w ratach świadczenia, nie dając tym samym realnej możliwości zabezpieczenia interesów powoda. Powód przychylił się bowiem już raz do wniosku pozwanego o restrukturyzację pożyczki i nie spowodowało to zmobilizowania pozwanego do jej spłaty. Tym bardziej, iż istnieje prawdopodobieństwo, że pozwany uzyskał przedmiotową pożyczkę na podstawie nierzetelnych dokumentów, a zatem prawdopodobnie miał świadomość, że z uwagi na faktycznie osiągniany dochód, nie ma możliwości jej spłacenia. Powyższe zaś nie pozwalała na umożliwienie pozwanemu spełnienia świadczenia w ratach.

Mając powyższe na uwadze Sąd nie uwzględnił wniosku pozwanego o rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty i orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powód jest stroną wygrywającą sprawę, któremu pozwany winien zwrócić w świetle powyższej regulacji koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Na zasądzone koszty procesu składa się opłata od pozwu w kwocie 2.510 złotych, wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 3.600 złotych oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 złotych. Wynagrodzenie pełnomocnika zostało ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 490).

Mając na uwadze powyższe, pozwany winien zwrócić powodowi kwotę 6.127 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Na podstawie całokształtu materiału dowodowego, Sąd doszedł do przekonania, iż w niniejszej sprawie nie zachodziły szczególne okoliczności uzasadniające nie obciążanie pozwanego kosztami postępowania w całości, o których mowa w art. 102 k.p.c. Sąd zważył, iż sytuacja osobista pozwanego, jak i jego postawa procesowa w trakcie postępowania, nie uzasadniają odstępiania od obciążania go kosztami niniejszego procesu.

Pozwany J. M. był w niniejszej sprawie reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu – adw. K. U.. W związku z tym, w punkcie III wyroku Sąd przyznał pełnomocnikowi pozwanego od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie kwotę 4.428 złotych tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu. Na przedmiotową kwotę składa się wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 3.600 złotych, ustalone zgodnie z § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461, ze zm.), powiększone o stawkę podatku od towarów i usług, która na dzień orzekania wynosi 23 %, tj. o kwotę 828 złotych.

SSR Urszula Persak